

► **Respekt je šance, jak přežít**

Na silných mašinách pro dobrou věc

Setkání, které se uskutečnilo v polovině prázdnin v Rehabilitačním ústavu Kladruhy, bylo určeno nejen pacientům a bikerům, pro které se motocykl stal smyslem jejich života, ale i veřejnosti.

Foto: Aneta Respekt

Posláním akce je především to, aby si každý, kdo nemá za sebou žádnou vážnou nehodu, připustil, co by ho mohlo potkat, a usedal za volant či do sedla s respektem. Nejen s respektem a tolerancí k ostatním řidičům, ale především s respektem k sobě samému, ke své mašině a svým schopnostem.

„Prvotním impulsem pro vznik akce bylo setkání už letitých vozíčkářů, kteří si našli řešení, aby dál mohli být motoristy, a začali jezdit na čtyřkolkách. Členové Motoklubu vozíčkářů nám tehdy před třemi lety nabídli, že by přijeli do našeho rehabilitačního ústavu a nové pacienty na vozíku by seznámili s tímto stroji,“ vzpomíná Štěpánka Foxová, fyzioterapeutka z Rehabilitačního ústavu Kladruhy, která je zakladatelkou akce „Respekt je šance, jak přežít“ a sama se chystá stát se aktivní motorkářkou.

„Od počátku jsme kladli důraz na bezpečnost a na to, aby lidé řídili střízliví. Takže jde o takový atypický motorkářský sraz, protože se na něm točí pouze nealkoholické pivo. Chtěla bych ale poukázat na to, že neobhajujeme riskantní jízdy motorkářů a že akce není propagací motorkářství. Jen si uvědomujeme, že vlivem snadné dostupnosti motocyklů na našem trhu přibývá spousta mladých, nezkušených bikerů. Bohužel následně tím i našich pacientů,“ dodává.

Zásady první pomoci se mění

Letos do Kladruh dorazilo okolo 270 motorkářů, celkem asi 1600 lidí – z nich spousta bývalých pacientů. Na dobrovolném vstupním organizátoři vybrali přes 36 000 korun, které využijí na uspořádání dalších obdobných akcí, především pro handicapované.

„Naším směr je nasrátat díky takovému setkání mnohem větší finanční obnos, abychom mohli pro náš ústav zakoupit sportovní vozíky,“ přemýšlí Š. Foxová a vzápětí připomíná: „Snažíme se uspořádat zajímavou akci, která není pouhou zábavou. Hledíme i na to, abychom zbytečně nepřýtvali finančními dary našich partnerů, kteří se rozhodli nás podpořit. Proto veškeré příspěvy a organizační práce děláme sami a s pomocí dobrovolníků.“

Dalším cílem Respektu je ukázat novým vozíčkářům, že život jde dál a že i pro ně existují alternativy, nejen k motorkářství. „Pro současné pacienty je to opravdu velké zpeřstění, protože se na akci objeví mnoho těch bývalých, kteří jsou ukázkou toho, že se dokázali začlenit do společnosti i po opuštění našeho ústavu. Návrat domů není pro vozíčkáře vůbec jednoduchý – zjistí, že na místa, kam běžně chodil, se najednou nedostane. Snažíme se proto v průběhu pobytu u nás, aby se klient několikrát dostal domů a poznal, co zvládne a co je třeba upravit. Někdy se dokonce nevyhne tomu, že musí úplně změnit bydlení,“ vysvětluje Š. Foxová. Je však přesvědčena o tom, že se vztahem k mašině se člověk narodí a že většina motorkářů, kteří skončí s úrazem v nemocnici, už během hospitalizace přemýšlí o tom, jak budou jezdit dál. Pokud jim to zdravotní stav dovolí, obvykle znovu usednou na motorku.

Pokud ne, je alternativou právě třeba čtyřkolka. Součástí akce byla letos poprvé také ukáзка poskytování první pomoci motorkářům. „Hlavní zásadou je samozřejmě zachování vlastní bezpečnosti – tedy nezačínat ošetřovat v plném provozu a používat ochranné pomůcky. Dlouhodobým přezítkem bylo ponechat raněného v poloze, ve které ho najdeme, a příliš s ním ne-

manipulovat. Pokud je však v bezvědomí, je v zájmu zachování životních funkcí ho přemístit – i s tím rizikem, že může dojít k poškození míchy. Proto dbáme na držení páteře v ose a zejména krční páteři nerotujeme,“ sděluje nabyté poznatky Š. Foxová a zdůrazňuje, že se sundáváním přílby je to podobné. „Pokud potřebujete někomu dát umělé dýchání, je pochopitelné nutné přílbu odstranit. Nicméně to není úplně jednoduché a bylo by dobré, kdyby se každý mohl – třeba na akci podobné těe naší – seznámit s různými typy. Každá má totiž trochu jiný mechanismus zapínání a jinak se nasazuje. Hlavní upozornění, které jsem si osobně odnesla, je, že je lepší sundávat přílbu ve dvou, z nichž jeden drží v ose krční páteře a druhý šetrně seje přílbu z hlavy.“

Jeden den s Lukášem Šemberou

Rehabilitační ústav Kladruhy ročně přijme okolo 30 až 40 motorkářů po nejtěžších úrazech, tedy paraplegiků a kvadruplegiků, kteří zde stráví průměrně 5 až 6 měsíců. Mezi lehčí úrazy bikerů patří podle Š. Foxové zlomeniny dlouhých kostí horních i dolních končetin, které však většinou v rehabilitačním ústavu nekončí. „K nám se dostávají pacienti s většími komplikacemi, třeba poškozenými velkými klouby – ramenem, kolenem či loktem,“ upřesňuje a dodává: „Častým zraněním spojeným s nárazem do stromu nebo sloupu je takzvaná avulze brachiálního plexu, tedy vytržení míšních kořenů pažní nervové pletě. Horní končetina zůstává „hadrová“, zcela bez známek pohybu. Většinou když vidíte člověka, který je naprosto zdravý, ale má plegickou horní končetinu, je to ze 75 % motorkář.“ A jak probíhá jeden den vozíčkáře v Rehabilitačním ústavu Kladruhy? Na to se můžete podívat v dokumentu natočeném s letošním „klukem z plakátu“ Lukášem Šemberou, jezdce mistrovství světa silničních motocyklů ve třídě 125 ccm, který se v Kladruhách šest

měsíců rehabilitoval po vážné nehodě. Video nahrávka je k dispozici na internetových stránkách akce www.keeeprespect.cz.

„Nový pacient začíná s rehabilitací opravdu pomalu. Zpočátku absolvuje individuální hodinové cvičení s fyzioterapeutem, který sám zvládá, co je vozíčkář schopen s ohledem na své poškozené odvěci. Poté přibývá výchova k soběstačnosti, kde se učí běžné denní úkony – třeba přelézání z vozíku na lůžko, do vany nebo na toaletu. Prostě vše, co zdravý jedinec dělá automaticky bez přemýšlení,“ stručně představuje základní body rehabilitace Š. Foxová.

„Po jednom až dvou měsících u nás začíná vozíčkář navštěvovat také skupinová cvičení na pódiích, kde pod dohledem fyzioterapeuta probíhá už náročnější zatěžování – začínají se posilovat větší svalové skupiny. Pokud pacient nemá žádné kontraindikace, absolvuje také rehabilitaci v bazénu, kde nejen relaxuje, ale učí se i znovu plavat,“ dodává.

Každý klient má také možnost navštěvovat v rámci ergoterapie jednu z výrobních dílen – keramickou, výtvarnou, tkalcovskou, truhlářskou či kovodělnou – nebo počítačovou učebnu. Podle Š. Foxové zde mají pacienti volnější režim: „Snažíme se i o „psychickou“ rehabilitaci, tedy o to, aby si práce v dílnách klienti užili a měli pohodu.“

V Rehabilitačním ústavu Kladruhy však nepotkáte pouze vozíčkáře motorkáře a pacienty po úrazech, ale i klienty po onkologických onemocněních, mozkových příhodách nebo „jen“ s bolavými zády. O kvalitě zdejší péče i o přístupu pracovníků svědčí mj. zisk certifikátů „Spokojený pacient“. Kladruhy jej jako jediný rehabilitační ústav v ČR obdržely letos v dubnu z rukou tehdejší ministryně zdravotnictví D. Jurákové ve všech třech hodnocených kategoriích – lůžková zdravotnická zařízení, lékaři lůžkových zařízení i sestry lůžkových zařízení. jat

► Prof. A. Šedo: Nejsme zlobiví hoši

Mezi bikery, kteří se jeli do Kladruh ze všech koutů ČR, nescházeli ani zdravotníci nosící se řadou akademických titulů, u nichž byste na první pohled zálibu v motorkářství možná neočekávali. Mezi nimi i prof. MUDR. Aleksi Šedo, DrSc., přednosta Ústavu biochemie a experimentální onkologie 1. LF UK v Praze a její prodáván pro grantovou činnost a rozvoj.

► Potkáváme se na ne úplně typickém motorkářském srazu. Co vás přimělo sednout na motorku a přijet?

Respekt patří mezi řadu akcí, které se v motorkářském světě pořádají a mají ve svém podtextu několik různých poslán. Primárně to bohulibě – aby ti, kteří mohou, pomohli těm, kteří mohou méně. Takže se jedná vlastně o získávání prostředků čili fundraising. Tento sraz má i podtext obecné edukační. Aby lidé, kteří si mohou dovolit jezdit na motorce a užívat si života, získali zpětnou vazbu a uvědomovali si, že vše má své limity a že je dobré myslet dopředu. Je to taková připomínka, memento toho, co se může stát.

Akce má význam i praktický. Kromě toho, že se tu všichni pobaví, mohou díky doprovodnému programu vidět třeba ukázkou první pomoci nebo diskutovat o technických otázkách jízdy a ovládání motocyklu. To zde mají na starosti závodníci a kaskadéři, kteří toho na motorce umějí přece jen o něco více než my obvyklejší smrtelníci. K obdobným aktivitám se náš klub – a tedy i já osobně – určitě hlásí.

► Na vaší bundě vidím nášivku s logem Black Dogs. Na webu jsem si přečetla, že tak jako obdobné kluby LE MC – Law Enforcement Motorcycle Club – ve světě sdružuje i ten váš hasiče, policisty, lékaře, soudce a další pracovníky složek, které se podílejí na záchraně lidských životů, ochraně zákona a obraně země. Takže nejste mezi doktory bílou motorkářskou vránou?

V naší branži rozhodně není můj životní styl tak ojedinělý, jak to na první pohled vypadá – mezi lékaři a vědci je řada motocyklistů i motorkářů. V tom je jenný rozdíl. Motocyklista je každý, kdo jezdí na mašině, zatímco motorkář je někdo, pro koho to v životě znamená ještě o trochu více. Zpravidla to předpokládá určitou organizovanou aktivitu a práci pro danou komunitu.

► Pořádá váš klub také akce pro handicapované či jinak zdravotně znevýhodněné spoluobčany?

Řekl bych, že máme poměrně bohatou tradiční charitativní činnost. Ve společnosti stále vládne takové klíse, že motorkáři jsou zlobiví hoši, kterým na ničem nezáleží. Samozřejmě to není pravda. Obecně se dá říci, že významná část motorkářského hnutí jak u nás, tak i ve světě, má kromě entuziasmu i velký charitativní rozměr. Je to dáno tím, že se lidé musejí vzájemně podporovat – když se někdo zraní na motorce, má možnost využít solidarity svých přátel, kteří vědí, že se něco podobného

může stát i jim. A protože jsme si vědomi toho, že možnost užívat si života je nám všem svěřena pouze dočasně, sympatizujeme s těmi, kteří měli štěstí méně. Náš klub například opakovaně participoval na organizaci a zabezpečování Miss neslyšící. Jde o světovou akci, která několikrát probíhala i v ČR. Finančně podporujeme – prostřednictvím naší oslovených sponzorů nebo i z vlastních kapes – také dětské domovy, psi útulky a další organizace. Snažíme se tedy být užiteční a nejen si užívat.

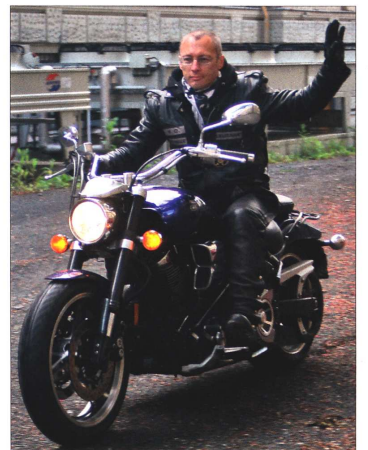
► Věčná a věčná otázka – motorkáři versus automobilisté na českých silnicích. Jak to vnímáte?

Myslím si, že na dopravním prostředku úplně nezáleží. Když někdo jezdí a zlobí na motorce, pravděpodobně bude také nebezpečně řídit auto a může ostatním účastníkům provozu škodit. Schizma, které existuje mezi autáři a motorkáři, vyplývá spíše z toho, že především řidiči automobilů u nás neznají bikery tolik, jako je tomu jinde v Evropě. V mnoha případech nemají představu o tom, jak motocykl funguje, a že když se mu nepříkází, může auto v klidu objet, nikomu tím nevádí a nikoho tím nezdržuje. Lidé na silnicích bohužel často uvažují podle vzorce „když se tam nevedu já, nikoho tam nepustím“. Dalším problémem je podle mě i to, že řidiči nejsou dostatečně „vyježděni“ a neznají správnou techniku jízdy – jak mají brzdit, používat blinkry... Všechny tyto zdánlivě drobnosti pak mohou být v provozu docela významné.

Osobně mám zkušenost z řízení obojího a troufnu si říci, že díky motorce jsem i lepším řídicím auta. Asi by to měl poznat každý. Nicméně když už nemá tu možnost nebo chuť, měl by se alespoň vyzbrojit tolerancí a být vnímavý ke svému okolí – v dopravním provozu se dá spousta věcí předvídat. Stačí jezdit slušně...

► Soudíte podle novinových titulků je u nás těžkých a smrtelných úrazů motocyklistů poměrně hodně. Myslíte si, že se to bude v blízké době zlepšovat, nebo je to záležitost dlouhodobá?

V médiích se často objevuje, že motorkář havaroval nebo že ušel to či ono. Ze statistiky dopravních nehod však vyplývá, že významná část smrtelných úrazů motocyklistů – téměř polovina! – je zaviněna řídicí aut. A to je smutná skutečnost. Možná jsem nadmíru optimistický, ale zdá se mi, že postupem času dojde k určitému poznávání se autáři a motorkáři v provozu. Je to dáno

Prof. Aleksi Šedo, alias Al Professore, na svém stroji Yamaha Warrior. Foto: archiv A. Šeda

tím, že na českých silnicích je v současnosti motocyklů relativně hodně. Snad tedy budeme vůči sobě už i ohleduplnější jezditi.

► Do sedla motorky usedáte prakticky denně a ve svém motorkářském životě už jste zažil mnoho příjemných i těch méně příjemných situací. Co byste vzákal začínajícím bikerům?

Jedno z motorkářských pravidel říká „sleduj chlápká před sebou, protože to, co se stane jemu, stane se i tobě“. Domnívám se, že to platí nejen při jízdě v koloně motorek, ale i v životě. Chce to tedy jezdit s rozumem a respektem. Slůvko respekt má v motorkářské komunitě velkou váhu a bylo by prima, kdyby tomu tak bylo i jinde. Jeden z motorkářských požadavků zní „love and respect“. Myslím, že k tomu není co dodat. Asi by také bylo dobré, abychom u nás postupně zřípsili výuku v autoskolách a podmínky získávání řidičského oprávnění na motocykl. Raději ani nezmiňuji ze sdělovacích prostředků známé kauzy „obchodu s řidičáky“. Podle mého názoru by si měli začínající motocyklisté povinně vyzkoušet třeba jízdu na okruhu, projít kurzy zvládnání krizových situací a podobně. Je dobře, že u nás již existuje určitá hierarchie, že v 18 letech může člověk začít s „menší“ motorkou a stroj bez omezení výuku až v jednadvaceti. Dokonce se uvažovalo o tom, že by se hranice posunula až na 24 let – má to asi svůj význam, protože je to otázka zkušenosti a temperamtu. Takže sečteno a podtrženo: respekt vůči okolí a respekt vůči motorce. jat